

ZEHİRLENMELERDE HASTANE ÖNCESİ YAKLAŞIMLAR VE ULUSAL ZEHİR DANIŞMA MERKEZİ (UZEM) İŞLEYİŞİ

Kerim ABATAY¹

Giriş

Zehirler insanlık için hep merak konusu olmuştur. Her dönem değişik tanımlamalar yapılmıştır. Paracelsus'un dile getirdiği gibi 'tüm maddeler zehirdir ilacı zehirden ayıran dozudur.'⁽¹⁾ Hızlı gelişen sanayileşme, kentleşme ve nüfus artışı daha fazla sayıda kimyasala maruz kalmamıza neden olmaktadır. Vakaların hızlı tanısı, tedavisi ve rehberlik konusunda doğru ve hızlı bilgiye ihtiyaç doğmuştur. Kimyasal ve fiziksel ajanların biyolojik sistemler üzerine etkisini araştırmak için toksikoloji anabilim dalı kurulmuştur (2).

Epidemioloji

Ülkemizdeki sosyokültürel yapı gerekse etik sorunlar nedeniyle insidansı belirlemek zordur. Ulusal zehir danışma merkezi (UZEM)'nin 2008 yılında sunduğu çalışma raporundan en geniş bilgiyi alabiliriz.

1988 yılında UZEM başvuru sayısı 1100 iken 2006 yılından sonra artış göstermiş 2008 yılında 131.390'a ulaşmıştır. Total başvuruların %59,36'sı danışmanlık yapılan vakalardır. %57'si bilgi amaçlı aramalardır. Vakaların dağılımı mevsimsel değişiklik göstermektedir. En sık başvuru yaz aylarında görünmektedir (3).

UZEM başvurularının %95,43'ü sağlık kuruluşlarından yapılmış olup, %76,82'si devlet hastanelerinden yapılmıştır. Başvuruların %96,15'i doktorlar tarafından sadece %2,88'i halk tarafından yapılmıştır. Bu oran diğer ülkelere oranla çok düşüktür. Bu düşük oran UZEM'in halk tarafından çok iyi tanınmadığını düşündürmektedir (3).

¹ Uzm. Dr. Kerim ABATAY, Muş İl Sağlık Müdürlüğü, Kerimabatay@hotmail.com

KAYNAKLAR

1. Cander, B., (2016). Acil Tıp; Temel Başvuru Kitabı. (1). İstanbul: İstanbul Tıp Kitapevi.
2. Satar, S., (2009). Acilde Klinik Toksikoloji. (1). Ankara: Akademisyen Kitapevi.
3. Özcan, N., İkinciogulları, D., Ulusal Zehir Danışma Merkezi 2008 Yılı Çalışma Raporu Özeti. Türk Hij. Den. Biyol. Derg, (66), 29-58.
4. Chad M. Hrdina, C. Norman Coleman, Bogucki. S. The “RTR” Medical Response System for Nuclear and Radiological Mass-Casualty Incidents: A Functional Triage-Transport-Treatment Medical Response Model. Prehospital and Disaster Medicine, 24, 147-158.
5. Kekeç, Z., Zehirlenme Olgularına Acil Yaklaşım. Türk Aile Hekimleri Dergisi, (12), 81-88. 10.2399/tahd.08.081.